

Seznamte se s přírodními zahradami.

Inzerát: „Příroda hledá zahradníka. Zn. Bez chemie.“

Jedním ze symbolů, které si veřejnost s přírodními zahradami ráda spojuje, jsou hmyzí hotely (PZ Wolfovo zelené království, Velká Losenice).

Smaltovaná cedule s ježkem budí zájem a hlásá, že na tomto pozemku se hospodaří v souladu s přírodou.

„Jó, přírodní zahrady, pche, já vím, to jsou takové ty zarostlé pozemky, ze kterých k nám lítá akorát plevel! Cha chá, s tím na mě nechodte!“ Tak s touto větou a jejími modifikacemi se při své práci zahradnice a poradkyně projektu přírodních zahrad setkávám poměrně často. Možná teď čekáte přesvědčování o tom, že tomu tak vůbec není a že přírodní zahrady jsou tím nejkrásnějším a nejplodnějším způsobem, jak na pozemku hospodařit. I ne. Ono v tomto posměšném výroku totiž kousek pravdy leží. Přírodní zahradu totiž od té nepřirodní vůbec nemusíte na první pohled poznat. Může mít podobu jakoukoli si představíte: zmiňovaná zahrada divoká (někdy se jí říká „líná“), ale i venkovská, moderní, japonská, školní, smyslová, ryze okrasná, rodinná, historizující... Klíčem k jejímu určení totiž není vzhled, ale způsob, jakým o ni pečujeme. A právě s dílčími kroky, kterými můžeme na našem kousku půdy přispět k ochraně životního prostředí, aniž bychom snížili jeho estetickou hodnotu či plodnost, vás v následujících měsících postupně seznámím. A nasdílím i to, kde jsem já osobně úplně neuspěla.

Ohlédnutí za dávnem i nedávnem

Mám pocit, že poslední dobou se téma „eko-, bio-, permakulturních, líných, přírodních, nerytých, džungloidních, klimatických či jedlých zahrad stává módním trendem; fenoménem, na kterém je vystavěna i pestrá nabídka mnoha kurzů, zahradnických kalendářů a knih. Přitom se jedná v podstatě o velké objevování starých zapomenutých moudrostí, předávaných si kdysi našimi předky. Vlastnictví půdy (alespoň na venkově) bývalo téměř nerozlučně spjaté s pěstováním, a to bez použití minerálních hnojiv či chemických pesticidů. Rozvoj těchto prostředků nastal ve velké míře po 2. světové válce a často se tento průmysl vyvinul ze společností, které vyráběly válečnou chemii. Byl k dispozici jen omezený sortiment rostlin, zato však skvěle přizpůsobený našim klimatickým podmínkám. Lidé byli od malička vedeni ke vztahu k půdě, vnímali vztahy mezi člověkem, rostlinami a zvířaty a dokázali tyto vazby využívat. Základem zdravé půdy byly hnůj a kompost, tedy zcela ekologická hnojiva, která v uzavřeném cyklu produkovala snad každé stavení. Stále větší část naší společnosti se k tomuto přístupu dnes intuitivně navrácí a je to dobře.

Certifikované přírodní zahrady

Rakousko je, co se péče o životní prostředí týče, před námi o velký kus napřed. Není tak překvapující, že to bylo právě u tohoto našeho souseda, kde se koncem 90. let zrodil projekt Natur im Gartem (Příroda v zahradě). Myšlenka hospodařit bez použití chemických přípravků a rašeliny, utvářet a pečovat o zahradu v souladu s přírodou a takto vedené pozemky certifikovat, se následně přenesla i do Česka. Bylo to především díky úsilí Ing. Martiny Petrové a její jindřichohradecké organizaci Přírodní zahrada z. s., která od roku 2010 převzala i pravidla a licenci k procesu certifikace – tedy k udělení plakety s ježkem opravňujících označovat soukromé či veřejné venkovní prostory jako oficiální „přírodní“ či „ukázková přírodní zahrada.“ Podmínkou ovšem je splnění alespoň části požadovaných bodů. Vedle zcela neoddiskutovatelného zákazu používání syntetických hnojiv, pesticidů a rašeliny se tu hodnotí především snaha o vytvoření co největší rozmanitosti, neboť právě pestrost je klíčem k omezení rozmachu chorob či škůdců. Dále se přihlíží i ke způsobům péče o půdu, k nakládání s dešťovou vodou, ke vhodnému výběru trvalek a dřevin, k využívání ekologických materiálů apod. Ačkoli se to může zdát složité, ve skutečnosti